

Олександр Гончаров, Наталія Терес (м. Київ)

«Топонімічна політика в Києві: виклики часу, проблеми наукового забезпечення»

2 липня 2015 р. в залі засідань Національної спілки краєзнавців України (вул. Михайла Грушевського, 4, кім. 212) відбувся «круглий стіл» на тему: «Топонімічна політика в Києві: виклики часу, проблеми наукового забезпечення», ініційований Київською міською організацією НСКУ.

У зв'язку з вимогою Закону України «Про за судження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки» в Україні підлягає перейменуванню значна кількість міст та інших топонімічних об'єктів, зокрема у Києві – понад 100 вулиць. Це відповідальний момент в історії топонімічної політики столиці України, який вимагає відповідного наукового, інформаційного та організаційного забезпечення, консолідації зусиль влади, науковців, краєзнавців для максимально ефективного вирішення поставлених завдань. Цим питанням присвячувався круглий стіл. Значну підготовчу роботу здійснила Комісія з топоніміки Київської міської організації НСКУ на чолі з *Наталією Терес*.

Вів засідання *Олександр Гончаров* – голова правління Київської міської організації НСКУ. З вітальними словами до учасників заходу звернулися голова Національної спілки краєзнавців України, заступник директора Інституту історії України НАН України, член-кореспондент НАН України *Олександр Реснт* та начальник відділу з суспільно-політичних питань Департаменту суспільних комунікацій КМДА, секретар Комісії з питань найменувань при Київському міському голові *Ярослав Шибанов*.

Олександр Реснт, зокрема, зазначив, що Інститут історії України НАН України, Національна спілка краєзнавців України проблемам топоніміки приділяють значну увагу. Ці питання розглядалися на останньому засіданні Президії правління Спілки у червні 2015 року. Члени

Президії підтримали звернення Українського інституту національної пам'яті про співпрацю у справі перейменування географічних назв, населених пунктів та об'єктів, пов'язаних із символікою тоталітарного режиму. Президія правління Співки звернулася до своїх регіональних організацій з проханням підтримати ініціативу Інституту і рекомендувала скласти перелік назв із пропозиціями про перейменування. Виконуючи рішення Президії правління Співки, Київська міська організація НСКУ ініціювала обговорення цих питань. З метою вироблення обґрунтованих пропозицій і рекомендацій за круглим столом зібралися разом краєзнавці, представники державних органів влади, викладачі, пам'яткоохоронці, бібліотекарі, екскурсоводи міста.

Ярослав Шибанов ознайомив учасників круглого столу з особливостями роботи Комісії з питань найменувань при Київському міському голові в сучасний період.

Учасники зібрання заслухали доповіді: «*Особливості реалізації сучасної топонімічної політики в Києві*» – доповідач *Наталія Терес*, канд. іст. наук, доцент кафедри етнології та краєзнавства історичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка, член Комісії з питань найменувань при Київському міському голові; «*Назви географічних об'єктів Києва як джерело формування історичної та культурної пам'яті*» – доповідач *Сергій Вакулишин*, завідувач Музею історії Святошинського району м. Києва; «*Науково-методичне та організаційне забезпечення реалізації топонімічної політики: роль і завдання Київської міської організації Національної спілки краєзнавців України*» – доповідач *Олександр Гончаров*, канд. іст. наук, доцент, голова правління Київської міської організації НСКУ.

Активними учасниками дискусії за круглим столом були відомі науковці, викладачі ВНЗ, краєзнавці – *Сергій Білокінь*, д-р. іст. наук, головний науковий співробітник відділу історії України другої половини ХХ століття Інституту історії України НАН України, керівник Центру культурологічних студій Інституту, член Комісії з питань найменувань при Київському міському голові; *Святослав Вербич*, канд. філол. наук, ст. наук. співробітник Інституту української мови НАН України, секретар Української ономастичної комісії; *Кирило Третяк*, канд. іст. наук,

керівник Управління забезпечення міжпарламентських зв'язків Апарату Верховної Ради України, член НСКУ; *Руслана Маньковська*, канд. іст. наук, ст. наук. співробітник Інституту історії України НАН України, заступник голови НСКУ; *Павло Сацький* та *Тетяна Ніколаєва*, канд. іст. наук, доценти Київського національного економічного університету ім. Вадима Гетьмана, члени НСКУ; *Євген Букет*, член НСКУ, головний редактор газети «Культура і життя»; *Борис Войцехівський*, член НСКУ та НСЖУ; *Віктор Киркевич*, киевознавець і колекціонер, член НСКУ; *Ольга Бережна*, екскурсовод, член Київської міської організації Всеукраїнського товариства «Меморіал» імені Василя Стуса; *Ігор Левитський*, член НСКУ.

Учасники дискусії, окрім розгляду методологічних підходів до вирішення питань перейменувань, висловили низку пропозицій, які стосувалися найменувань конкретних вулиць столиці.

Руслана Маньковська подякувала представникам Комісії з питань найменувань при Київському міському голові, краєзнавцям, які взяли участь в електронному голосуванні, за підтримку пропозиції Національної спілки краєзнавців України назвати одну із вулиць Києва у Голосіївському районі на честь академіка Петра Тронька з нагоди 100-річчя від дня народження. Також зазначила, що Співка ініціює надання імені П.Т. Тронька його дітищу – Національному музею народної архітектури та побуту України.

Олександр Гончаров, підводячи підсумки обговорення, запевнив учасників круглого столу, що Президія правління Київської міської організації проаналізує висловлені учасниками заходу пропозиції і врахує їх у своїй діяльності.

Учасники круглого столу «Топонімічна політика в Києві: виклики часу, проблеми наукового забезпечення» констатували, що в ході обговорення розглянуто важливі й актуальні проблеми, які мають не тільки місцеве, але й загальнонаціональне значення. Масове перейменування понад 100 вулиць у столиці України є важливим політичним процесом, у зв'язку з чим було ухвалено низку рекомендацій щодо вирішення цих питань.

Через те, що в окремих місцевостях Києва передбачається масове перейменування вулиць (наприклад, у Борничях – 20, Біличах – 7,

Троєщині – 5), Київській міській державній адміністрації та районним адміністраціям рекомендовано створити спеціальні групи (комісії), до складу яких увійшли б науковці, представники місцевих організацій, вуличних комітетів, депутати Київради та працівники районних адміністрацій. Метою діяльності таких комісій була б підготовка наукових та інформаційних матеріалів, участь у роз'яснювальній роботі серед мешканців та інші форми діяльності.

Київській міській організації Національної спілки краєзнавців України рекомендовано активніше долучитися до наукової, інформаційної та організаційної роботи в ході перейменування вулиць тоталітарної доби, зокрема, налагодити в цьому питанні тісну співпрацю з державними установами й громадськими організаціями; Президії правління Київської міської організації Національної спілки краєзнавців України, Комісії КМО НСКУ з топоніміки долучитися до науково-методичного та інформаційного забезпечення процесу перейменування топонімічних об'єктів: підготувати відповідні документальні та довідкові видання, буклети, інформаційні

листки тощо; розгорнути роботу із залучення науковців, краєзнавців до вирішення проблем, пов'язаних із перейменуванням вулиць та інших топонімічних об'єктів столиці України, зокрема через створення робочих груп з питань перейменувань вулиць у районах Києва. Члени цих груп мають долучитися до громадського обговорення питань перейменування назв тоталітарної доби, налагодити співпрацю з місцевими громадами, проводити роз'яснювальну роботу в засобах масової інформації.

Ураховуючи рекомендації учасників заходу, Президія правління Київської міської організації Національної спілки краєзнавців України звернулася до членів Спілки, небайдужих киян активно долучитися до вирішення проблем, пов'язаних з перейменуванням вулиць та інших топонімічних об'єктів столиці України: надати пропозиції щодо перейменувань і найменувань нових юридичних об'єктів у районах міста; взяти участь у громадському обговоренні щодо перейменування низки вулиць міста Києва, зокрема, в он-лайн голосуванні на сайті КМДА.